Cevap Anahtarı ve Puanlama Yönergesi

7. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ 1. DÖNEM 2. YAZILI SINAVI · Sınav 5 (Zor düzey) · Konu-soru dağılım tablosu: Senaryo 5

Soru	Öğrenme çıktısı	Beklenen cevap	Puanlama
1a	**SB.7.1.2** Özel gereksinimli bireyler için fırsat eşitliğini sürdürmeye yönelik fikir üretebilme	Dilek kutusu asansörsüz ikinci kattadır; tekerlekli sandalye kullananlar öneri bırakamaz. Duyuru yalnızca yazılıdır; görme engelliler duyurudan haberdar olamaz. Böylece bu bireyler karar sürecine katılamaz.	Kat/asansör sorunu **(4 p)** Yalnızca yazılı duyuru sorunu **(4 p)** **Toplam: 8 p**
1b		Örnek: Önerilerin internetten, telefonla ya da zemin kattan alınması; duyurunun sesli olarak da yapılması; kütüphaneye sesli kitap, kabartma yazılı kitap ve rampa eklenmesi.	Katılım sürecine yönelik fikir **(4 p)** Kütüphane kullanımına yönelik fikir **(4 p)** **Toplam: 8 p**
2a	**SB.7.2.1** Küreselleşmenin insan ve toplum hayatında meydana getirdiği değişimi yorumlayabilme	Olumlu: Bilgiye hızlı ve kolay erişim. Olumsuz: Yanlış bilginin hızla yayılması ya da yabancı kelimelerin dilimizi etkilemesi.	Olumlu yön **(4 p)** Olumsuz yön **(4 p)** **Toplam: 8 p**
2b		Yanlış bilgi: Bilgiyi güvenilir kaynaklardan doğrulamak, kaynağı belirsiz paylaşımları yaymamak. Dil: Türkçe karşılığı olan kelimeleri kullanmak, Türkçe kitaplar okumak.	Birinci uygun davranış **(4 p)** İkinci uygun davranış **(4 p)** **Toplam: 8 p**
3a	**SB.7.2.2** Bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolünü özetleyebilme	Türkiye Karadeniz'e kıyısı olan ve Karadeniz'i dünyaya bağlayan boğazlara sahip bir ülkedir; tahıl gemileri boğazlardan geçmek zorundadır. Bu durum Türkiye'yi sürecin doğal bir parçası yapmıştır.	Boğazların konumunu belirtme **(4 p)** Arabuluculukla ilişkilendirme **(4 p)** **Toplam: 8 p**
3b		Görüş eksiktir. Tahıl satan ülkelerin yanında tahıl satın alan ve gıdaya ihtiyaç duyan pek çok ülke de anlaşmadan yararlanmış, dünyadaki gıda fiyatlarının artışı ve açlık tehlikesi hafiflemiştir.	Görüşün eksik/yanlış olduğunu belirtme **(3 p)** Alıcı ülkeler ve küresel gıda sorunu ile özetleme **(6 p)** **Toplam: 9 p**
4a	**SB.7.2.2** Bölgesel ve küresel sorunların çözümünde ülkemizin rolünü özetleyebilme	AFAD: Enkaz altındakileri arama ve kurtarma, afet yönetimi. Türk Kızılay: Barınma, beslenme (çadır, gıda), sağlık ve kan desteği gibi insani yardımlar.	AFAD görevi **(4 p)** Türk Kızılay görevi **(4 p)** **Toplam: 8 p**
4b		Yardım edilen ülke: Can kayıpları ve acılar azalır, toparlanma hızlanır. Türkiye: Ülkeler arasında dostluk ve güven artar; Türkiye, afet deneyimini paylaşan güvenilir bir ülke olarak tanınır.	Yardım edilen ülke açısından sonuç **(4 p)** Türkiye açısından sonuç **(5 p)** **Toplam: 9 p**

Soru	Öğrenme çıktısı	Beklenen cevap	Puanlama
5a	**SB.7.3.1** Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikaları sorgulayabilme	Ali yalnızca askerî gücü öne çıkarmıştır. Oysa halkın inancına ve geleneklerine karışılmaması (istimalet) fethedilen yerlerde halkın yönetimi benimsemesini sağlamış, fetihlerin kalıcı olmasında belirleyici olmuştur.	Tek nedene indirgeme hatasını belirtme **(3 p)** İstimaletin kalıcılıktaki rolünü açıklama **(5 p)** **Toplam: 8 p**
5b		Örnek: İstimalet ve iskân. İstimalet halkın gönlünü kazanarak isyanları önlemiş; iskân Türk nüfusunu yerleştirerek bölgeyi kalıcı hâle getirmiştir. Değerlendirme: İskân yalnızca belirli bölgelerde uygulanırken istimalet bütün fethedilen yerlerde geçerli olduğu için daha belirleyicidir. (Tımar, adil vergi gibi politikalar ve gerekçeli farklı değerlendirmeler de kabul edilir.)	İki doğru politika seçme **(2 p)** Her politikanın etkisini açıklama **(4 p)** Gerekçeli karşılaştırma ve karar **(3 p)** **Toplam: 9 p**
6a	**SB.7.3.1** Osmanlı Devleti'nin cihan devleti hâline gelmesini sağlayan politikaları sorgulayabilme	Örnek: Ticaret yollarını ve denizleri denetim altına alma politikası. Osmanlı, önemli kara ve deniz ticaret yollarını ele geçirerek hem gelirlerini artırmış hem de dünya ticaretinde söz sahibi olmuştur.	Ortak politikayı doğru belirleme **(4 p)** Açıklama **(4 p)** **Toplam: 8 p**
6b		Ticaret yollarından alınan gümrük vergileri hazineyi zenginleştirmiş, güçlü ordu ve donanma beslenmiştir. Ancak ticaret yolları başka yerlere kayarsa (Coğrafi Keşiflerle Ümit Burnu yolunun bulunması gibi) bu gelirler azalır ve güç zayıflar.	Gelir ve güç ilişkisini açıklama **(4 p)** Zayıflama koşulunu öngörme **(3 p)** Coğrafi Keşifler gibi doğru bir örnek **(2 p)** **Toplam: 9 p**

Açık uçlu sorularda farklı ama doğru gerekçelere de puan verilir. Kısmi puan ölçütleri öğretmenin değerlendirmesine yol gösterir.